

## SLUTRAPPORT

*Slutrapport för projektet  
”Digitalisering och data för ungas  
uppväxtvillkor” (DU)*

---

VINNOVA

bron.

## *Inledning*

Varje år påbörjar omkring 100 000 elever gymnasiestudier i Sverige. Ungefär 25 000 av dem går ut med ofullständiga betyg eller hoppar av skolan. Hälften reder ut sin situation, men de övriga omkring 13 000 unga, hamnar ofta i utanförskap. Notan för detta är mer än 25 miljarder! Med stöd av digitala metoder och verktyg kan vi öka möjligheterna att i samverkan förebygga och stödja dessa ungdomar tidigt i livet. 2018 saknade 15,6 procent av eleverna behörighet till gymnasieskolans nationella program och av de som studerade i gymnasieskolan var det ca 7,5 procent som inte slutförde sina studier. Detta är en orsak till att 160 000 unga personer i Sverige varken arbetar eller studerar.

Vi vet att elevers skolfrånvaro har stor inverkan på deras studieresultat men det finns inte tillförlitlig statistik idag för att kunna göra de rätta insatserna. Samtidigt ökar också antalet orosanmälningar rörande barn och unga i många kommuner, utan att man vet riktigt varför. Det här är områden där vi ser att det finns tydliga samhällsutmaningar.

**Vi ställde frågan:** Hur kan digitalisering bidra till att fler ungdomar klarar sin skolgång och att färre barn hamnar i situationer där de riskerar att fara illa? Det blev utgångspunkten för GovTech-projektet "Digitalisering och data för ungas uppväxtvillkor", som genomfördes med stöd av Vinnova under 2019. Under det första steget har projektet tagit fram en omvärlds- och behovsanalys för digitalisering av två huvudprocesser: orosanmälan mellan skola och socialtjänst samt rapportering av elevfrånvaro mellan skola och CSN. Resultatet visar att det saknas fungerande lösningar att det finns ett behov av standarder och riktlinjer för att skapa bra lösningar.

Det är inte primärt lagstiftning som är utmaningen, utan hur vi kan använda oss av den information som redan finns. Ett exempel är att det samtycke som behövs för att socialtjänst och skola ska kunna dela information mellan sig gällande ett barn, är en omständlig process. Kan vi genom digitalisering på ett bättre och enklare sätt be om samtycke under processen, istället för att hänvisa till en strikt lagstiftning skulle mycket vara vunnet.

Projektets resultat visar på tydliga möjligheter. Vi går nu vidare med dessa, är du intresserad att delta i eller följa arbetet så hör gärna av dig. Med målet att ha ungdomarnas bästa för ögonen krävs samverkan inom alla dessa perspektiv, annars begränsas vår förståelse för helheten. I projektet har vi identifierat och adresserat konkreta frågeställningar kring standarder, riktlinjer, organisationskultur. Detta tack var ett innovationsinriktat samarbete mellan CSN, Kramfors kommun, Kommunförbundet Västernorrland och flera av företagen som är medlemmar i Bron.



## *Projektsammanfattning*

GovTech-projektet Digitalisering och data för ungas uppväxtvillkor har under Steg 1 tagit fram en omvärlds- och behovsanalys för digitalisering av två processer som rör barn och ungdomar: orosanmälan mellan skola och socialtjänst samt elevfrånvarorapportering mellan skola och CSN. Idag finns det inga befintliga lösningar för detta och behov av standarder och riktlinjer framgår av intervjuer och kartläggning. Utifrån samarbetet mellan projektparterna och andra aktörer framgår att ska vi lyckas ha ungdomens bästa för ögonen krävs samverkan annars begränsas vår förståelse för helheten. Det är inte framförallt lagstiftning som är utmaningen för innovationen utan hur vi kan använda oss av den. Ett exempel är samtycke som krävs för att socialtjänst och skola ska kunna dela information gällande ett barn, kan vi på ett bättre och enklare sätt be om ett utlåtande om samtycke under processen istället för att hänvisa till en strikt lagstiftning?

Utmaningar för digitalisering och operabilitet mellan olika system och aktörer är brist på tid för verksamhetsutveckling och brist på ekonomiska resurser hos behovsägarna. Tekniken hos den skolplattform projektet utgått ifrån är långt framme och CSN har en IT-infrastruktur redo för digitalisering här är frågorna framgent om hur och när? För socialtjänsten är utmaningen större eftersom det är 290 olika aktörer och processen orosanmälan är inte digitaliserad idag, även om den på vissa håll är påbörjad digital. Det mer långsiktiga arbetet med en databas för barn och unga bedöms som intressant men avhängt data från exempelvis projektets processer och en mängd andra frågeställningar behöver besvaras. Verksamhetsprocesser och möjligheter framåt finns beskrivna i en genomföranderapport.

## Mål för projektet

**1. Omvärlds- och behovsanalys:** Genomförda och publicerade på projektets webbsida.

**2. Identifiera lagar, policyer och standarder inom digital informationsförsörjning:** De olika processerna och de olika aktörerna har till viss del olika lagstiftningar att förhålla sig till. Dessa har belysts under arbetets gång och även i samband med en workshop i slutet av projektet där bland annat specialister inom informationsjuridik och upphandling deltog i arbetet med att värdera åtta möjligheter (arbetspaket) inför nästa steg av projektet. Juridiken hindrar inte lösningarna framåt men kommer att vara viktig att förhålla sig till i det fortsatta arbetet. Genomgående under projektet har behovet av standarder och riktlinjer lyfts fram, framförallt kopplat till processen orosanmälan men även till viss del för frånvarorapportering här framförallt från skolans sida.

**3. Påbörja digitalisering för orosanmälan och frånvaro:** Detta har gjorts genom att ta fram en genomföranderapport som beskriver verksamhetsarkitekturen för de två processerna med fokus på process, information samt applikation i form av öppna verksamhetsmodeller. Processerna gick ännu inte att beskriva som datamodeller då data inte är en del av flödet idag. I rapporten togs det fram ett antal framtida möjligheter (arbetspaket) som beskrivs utifrån mål, effekt, förändringsbehov, utmaningar samt befintliga förutsättningar.

**4. Tre stycken små- och medelstora företag:** Flera små- och medelstora företag har aktivt arbetat i projektet och agerat som bollplank. Några har visat intresse att delta i fortsättning, därav fortsätter dialogen inför Steg 2. Samverkan mellan privat och offentlig sektor för att bidra med lösningar som stärker ungas uppväxtvillkor ska kännetecknas av arbetsmetoderna inom GovTech.

## Syfte och målsättning

En fullbordad grundskole- och gymnasieutbildning är en av de viktigaste faktorerna för barn- och ungdomars framtidsmöjligheter. En ökad tillgång till data och digitaliserade processer som rör unga kan förbättra deras uppväxtvillkor och därmed deras chans att genomföra sina studier. Syftet med GovTech-projektet är att digitalisera centrala processer som rör unga och kunna överföra och tillvarata data mellan olika aktörer för att bättre stötta unga på individ- och samhällsnivå. Målet har varit att starta det arbetet genom omvärlds- och behovsanalys samt en genomföranderapport.

## Resultat och väntade effekter

Omvärlds- och behovsanalysen ger en bild av vilka olika aktörer som är berörda av projektets två huvudprocesser: orosanmälan mellan skola och socialtjänst samt skolfrånvarorapportering mellan skola och CSN. Analyserna beskriver även olika perspektiv och behov som tydliggör på vilket sätt digitalisering kan stödja barn/ungdomar och verksamheterna. Genomföranderapporten skapar ett utgångsläge för utveckling genom att beskriva verksamhetsarkitekturen för de två huvudprocesserna som process-, information- och applikationsmodeller, samt möjliga vägar framåt.

## Upplägg och genomförande

Projektledningsgruppen under ledning av Bron Innovation har bestått av representanter från Centrala studiestödsnämnden (CSN), Kommunförbundet Västernorrland samt Kramfors kommun genom Ådalsskolan. Projektledningsgruppen har genom arbetsmöten kontinuerligt lett arbetet och varit delaktiga i framtagandet av en omvärldsanalys och en behovsanalys. Utifrån detta beslutades att ta fram en genomföranderapport för att ge en detaljerad bild av nuläget och för att ta fram möjliga steg framåt. Projektet avslutades med en workshop för att värdera framtidsalternativen.

# Projektrapport

## 1. Executive summary

En av de viktigaste faktorerna för barns och ungdomars hälsa samt framtidsmöjligheter är en fullbordad grundskole- och gymnasieutbildning. Att tidigt se tecken på risk och sätta in rätt insatser är avgörande för flera tusen ungdomar varje år. En ökad tillgång till data och digitaliserade processer som rör unga kan förbättra deras uppväxtvillkor och därmed deras chans att genomföra sina studier. Syftet med GovTech-projektet är att digitalisera centrala processer som rör unga och kunna överföra och tillvarata data mellan olika aktörer för att bättre stötta unga på individ- och samhällsnivå. Projektets valda processer är orosanmälningar mellan skola och socialtjänst samt elevers skolfrånvarorapportering mellan skola och CSN.

Inledningsvis genomfördes en omvärldsanalys efterföljt av en fördjupad behovsanalys för att analysera och kartlägga de valda processerna, tydliggöra behoven hos de olika aktörerna samt identifiera nästa steg för projektet. Båda processerna är komplexa i och med att det handlar om känslig information men även på grund av att ett flertal bedömningar genomförs av olika människor, samtidigt som tydliga riktlinjer och standarder saknas. Det finns osäkerheter och flera manuella moment vid orosanmälan och skolfrånvarorapportering. Ökat stöd, digitalisering, bättre anpassade verksamhets- och dokumenteringssystem, tillgång till statistik och digitala tjänster kan samlat beskriva de förbättringsbehov som aktörerna själva uttrycker. För att möta behoven behövs samverkan mellan olika aktörer som på olika sätt finns i kontakt med ungdomar. Genom de föreslagna förbättringarna förväntas ökad trygghet skapas, mer tid för de viktiga samtalen ges, att agera i ett tidigare skede möjliggörs, ungdomars insyn i sin egen situation stärkas, och förutsättningar att kunna värdera de insatser som görs och fatta väl grundande beslut finnas.

En beskrivning av verksamhetsarkitekturen för projektets fokusområden finns presenterat i en genomföranderapport där nuläge beskrivs som process-, informations- och applikationsmodeller. Utifrån detta har ett antal möjliga framtida utvecklingsområden föreslagits med sikte på att bidra till det globala målet "God utbildning för alla" i Agenda 2030 och dess delmål 4.1 om att barn och unga ska fullborda sin utbildning.

Avslutningsvis genomfördes en workshop tillsammans med en bredd av aktörer för att belysa de olika utvecklingsområdena ur flera perspektiv. De olika områdena värderades slutligen utifrån perspektiven effekt och genomförbarhet. Medskick inför det fortsatta arbetet är att samverkan mellan de berörda aktörerna är av yttersta vikt och att en mix av kompetenser är centralt. Det framgick även att det nu behöver börja göras och testas i liten skala, där nyttan för barnet/ungdomen hela tiden ska vara i fokus.

## 2. Identifierat och analyserat lösning med stor potential

Digital kommunikation mellan CSN och elever gällande elevfrånvaro och studiehjälp (M8 i Genomföranderapport).

Idag har CSN inga digitala tjänster för de som är mellan 16 till 20 år. All direktkommunikation med elever sker via post. År 2018 rapporterades 28 000 elevers ogiltiga frånvaro till CSN. En digital tjänst skulle kunna göra det möjligt att exempelvis uppvisa ärendehantering på ett annat sätt och skapa en digital tvåvägskommunikation för yngre personer, vilket skulle leda till snabbare responstid och underlätta för de elever som riskerar att få eller har fått studiehjälpen indragen. Mål som denna möjlighet bidrar till är: minskad risk för elev att bli skuldsatt samt minskad administration. Effekten för myndigheten är att kunna bygga starkare relationer till eleverna. Det skulle förenkla kommunikationen och öppna upp för att kunna utbilda eleven i vad det är som gäller och hur eleven ska förhålla sig till frånvaro och skolgången generellt. För skolans del genomförs mycket av detta utbildande och informerande arbete av skolpersonal, studie- och yrkesvägledare samt kuratorer. Deras tid skulle kunna användas på ett bättre sätt för att stödja eleverna. Effekten för eleven/ ungdomen är mer tillgänglig och snabbare kommunikation. Effekten är även troligtvis ett starkare ägarskap av sin skolgång eftersom hen på ett enklare sätt blir involverad.

Resultatet från workshopen är en bedömning att M8 har en hög grad av genomförbarhet och effekt. Förändringsbehovet är framförallt hos CSN vilket de genom deltagande i projektet ökat sin medvetenhet om. Inom CSN pågår idéer om att bygga e-tjänster för studiehjälp, minst fem utskick per skolkärende kan effektiviseras genom en e-tjänst är deras bedömning. Genom projektet ser vi även möjligheten till att CSN skulle kunna använda sig av befintliga skolplattformar för att på ett enkelt sätt nå eleven i den miljö där hen redan befinner sig. CSN skulle också med studiehjälpen kunna använda sig av befintliga plattformar likt Kivra. Hinder för detta att genomföras i närtid är myndighetens egna prioriteringar och verksamhetsplaner vilket givetvis är styrande i deras arbete. Styrkan är att CSN har rådigheten och kompetensen att i stort genomföra detta på egen hand. Projektet ser värde i att göra den här utvecklingen i samarbete med skolan för att få med sig elevperspektivet och få möjlighet att integrera CSN:s lösningar med skolplattformar.

### Uppnå digital samverkan mellan skolor och socialtjänst för orosanmälan (M2 i Genomföranderapport)

Det finns idag inga krav på hur en orosanmälan från skolor ska se ut. Det finns heller inga nationella riktlinjer. Rutinerna ser olika ut på olika skolor, ibland är det skolans rektor som är huvudansvarig för att genomföra en anmälan ibland är det elevhälsoteamet. Ansvaret ligger dock på varje enskild tjänsteman att signalera och anmäla vid misstänkt missförhållande för ett barn. Lärarna omfattas av anmälningsplikten. Socialtjänsten har tydliga instruktioner genom Socialtjänstlagen för hur handläggningen av ärenden ska utföras när anmälan som rör barn eller unga kommer in.

Ett digitaliserat flöde mellan skola och socialtjänst skulle med stor sannolikhet öka informationskvaliteten på orosanmälningar då det är lättare att säkerställa vilken information som anges vid en anmälan. Ett digitaliserat flöde skulle även effektivisera processen både hos skolan och socialtjänsten, innebära minskad administrativ börda. För barnets och ungdomens bästa är det viktigt att ledtiden i dessa processer är så kort som möjligt. Effektivare processer skulle leda till en kortare ledtid och på så sätt gynna eleven. En ökad standardisering och kvalitetssäkring skulle också öka jämlikheten för hur vi agerar vid oro för ett barns livssituation. Andra effekter av att digitalisera processen är att det ger möjlighet till att synliggöra processen för alla berörda parter, hur det går till kan här beskrivas och kommuniceras på ett tydligt sätt. Det kan också skapa förutsättningar till information under processen som skapar trygghet för både elever, föräldrar och lärare.

För att digitaliseringen ska skapa ett värde behövs aktiv samverkan mellan de olika aktörerna och en nära dialog med föräldrar och unga. Det behövs även samverkan med nationella aktörer för att möjliggöra spridning till många skolor och kommuner. Alla orosanmälningar behöver inte se exakt likadana ut men en grund för en minimivåstandard är viktigt för att nå önskad effekt. Målsättningen är att den digitala samverkan ska genomföras genom att vi möjliggör för system att prata med varandra. Det skulle kunna genomföras genom integration mellan systemet som i sin tur är i behov av tydliga kravspecifikationer för vilken typ av input exempelvis socialtjänstens system kräver.

Enligt deltagarna i workshopen bedöms denna möjlighet, M2, att ge en hög effekt, det vill säga ge stor nytta till våra barn och ungdomar och även till verksamheterna. Genomförbarheten i stor skala är en utmaning då det är många aktörer (kommuner och skolor) och bedöms därför vara på medelnivå. Förslaget framåt är att börja testa detta i liten skala samtidigt som kontinuerlig dialog förs med olika kommunala samverkansförbund, Trygga barnen (orosanmalan.se), Swedish EdTech Industry och Sveriges kommuner och regioner.





### **Upprätta en nationell databas med syfte att generera samhällsnytta för barn och unga (M3 i Genomföranderapporten)**

Vår omvärld blir konstant mer och mer datadriven och många organisationer hanterar och delar personlig (avidentifierad) information. Projektet identifierade tidigt bristen på tillgång till aktuell data om våra barn och unga för att möjliggöra analyser och mäta effekten av samhällets olika insatser. Den information och data som finns om barn och unga är utspridd hos olika myndigheter och används primärt för verksamheternas mer direkta ansvar och behov. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) tar fram och sprider kunskap om ungas levnadsvillkor, det görs bland annat genom [ungidag.se](http://ungidag.se) och en årlig rapport som publiceras utifrån ett specifikt tema. Statistik begär MUCF in från drygt ett 10-tal olika myndigheter och analys och bedömning görs i huvudsak manuellt.

Information om våra unga får vi även genom LUPP-enkäten som når många unga men är även den väldigt manuell idag. Att samla data om våra unga väcker en mängd etiska frågor vilka behöver besvaras, ska vi samla och analysera all information som finns tillgänglig? Vem äger egentligen datat? Ska det lämnas ut som öppna data eller endast begränsas till aktörer som har en nära koppling till unga i sitt uppdrag? Man kan också ställa sig frågan, vad vore nyttan? Projektets bedömning är att om en nationell databas med fokus på barn och unga skulle bli verklighet så skulle arbetet med att förbättra ungas uppväxtvillkor och hälsa avsevärt kunna förändras. Med hjälp av analys och AI skulle nya insikter kunna skapas och ge en ökad förståelse om förhållanden vi idag med mänskliga ögat inte ser. Arbetet skulle kunna bli mer proaktivt med hjälp av nya insikter och resultera i mindre långt gångna problem samt förhoppningsvis fler elever som klarar skolan. Ungdomar får bättre förutsättningar att vara aktiva och känna meningsfullhet i samhället på sikt.

Effekten av detta bedöms av den genomförda workshopen som relativt hög men också till viss del svårbedömd. Själva genomförandet får en mycket låg sannolikhet då det finns stora förändringsbehov för att nå detta. Det finns inte idag någon tydlig behovsägare och inte heller en plattform. Givetvis finns även en mängd hinder längst vägen. Bedömningen görs ändå att det är intressant att arbeta vidare med detta och att det är just i ett samverkansprojekt där den här typen av frågeställningar och samhällsutmaningar har sin plats. Förslaget vidare är att i en liten skala börja testa utifrån några användarberättelser, skapa ett mini data- och AI-labb. Det behöver konkretiseras och skalas ner för att tydligare identifiera både nytta och utmaningar.

### **3. Plan för hur nya lösningar ska utvecklas och nyttiggöras**

Digital kommunikation mellan CSN och elever gällande elevfrånvaro och studiehjälp (M8 i Genomföranderapport).

Från myndighetens perspektiv är det tidsaspekt och verksamhetsplanering som avgör när detta sker, att det behöver göras finns det en hög medvetenhet om. För att få bästa möjliga effekt för eleverna är fortsatt samverkan mellan CSN och skola viktig inte minst kopplat till elevhälsoteamen, samt fördjupad dialog med både elever och föräldrar. Fördjupning behöver göras i hur unga vill att kommunikationen ska gå till och hur den ska presenteras. CSN har tidigare gjort ett liknande projekt "Palla skolan" där man skapat en egen portal. Utmaningen idag är att få elever att hitta dit. För att komma än närmare eleven vore värdet stort om kommunikation sker via elevens befintliga plattformar. För att utveckla lösningar och säkra att de gör nytta i slutändan vill vi skapa en labbmiljö där olika berörda aktörer kan delta. Här har också aktörer för de olika skolplattformarna en given plats. Projektet genom att ha eleven och Agenda 2030 i fokus breddar perspektivet på lösningarna, digitalisering är mer än enbart verksamhetseffektivisering.

#### **Uppnå digital samverkan mellan skolor och socialtjänst för orosanmälan (M2 i Genomföranderapport)**

Vi har i befintligt projekt lagt mycket tid på att beskriva nuläge och processen för orosanmälan. För att få en bra helhetsbild har olika skolor och kommuner intervjuats. Nästa steg är att utifrån ett skolsystem och en socialtjänst börja göra digital samverkan (genomföra en POC). Det är först då vi verkligen kan ta tag i de olika hinder som finns men också testa vad vinsterna är. Arbetet ska kommuniceras kontinuerligt för att skapa delaktighet. En större referensgrupp knyts till arbetet för att skapa förankring men också för att hela tiden ha med sig olika och lite större perspektiv. Lösningarna ska beskrivas så att andra kan ta del av dem för att kopiera eller förbättra.

#### **Upprätta en nationell databas med syfte att generera samhällsnytta för barn och unga (M3 i Genomföranderapporten)**

Slutmålet för detta är avhängt en mängd olika faktorer. Genom att arbeta med processerna skolfrånvaro och orosanmälningar kan vi där lära av hur vi kan analysera vilken typ av data som vore värdefullt att använda direkt i verksamheterna och/eller avidentifierad och nyttja för större samhällsanalys. Ett första steg vore att beskriva processerna genom datamodeller (om data överfördes digitalt mellan aktörerna). Vad av denna data skulle strukturerad vara till nytta direkt för berörda verksamheter och vilken skulle kunna vara lämplig för en större databas? Nästa steg vore att skapa en mindre datalabbmiljö för att testa med hjälp av AI vad nyttan skulle kunna vara med en databas där vi har information om barn och unga. I detta arbete samtidigt hantera lagstiftning och etik.

#### 4. Kartlagt och redovisat relevanta behov hos berörda intressenter

**Barn/Unga:** Våra mest digitala medborgare förväntar sig kommunikation digitalt och möjlighet att följa ärenden som berör dem. Effektivare processer ger bättre och tidigare insatser. Mer kvalitativ tid med vuxna. Mer likvärdig hantering oavsett var du bor i landet. På sikt genom dataanalyser agerar samhället i stort i högre utsträckning utifrån våra barns nu gällande situation.

**Föräldrar:** Större förståelse för vad som händer runt ens barn och familjen ges möjlighet till ökad insyn och tydlighet i processen (Upp till barnet fyller 18 år). Förenkla möjligheten att aktivt ta ställning till samtycke eller inte.

**Lärare/skolpersonal:** Mindre administration. Ökad trygghet då processerna tydliggörs och därmed också ansvarsfördelningen. Mer tid till kvalitativt arbete.

**Socialtjänst:** Mindre administration. Bättre samverkan med skola. Tillgång till strukturerad data för att enklare ta fram statistik och göra analyser.

**CSN:** Digitalisera studiehjälpen, inte digitaliserad idag. Förbättra och förenkla kommunikationen med 16-20-åringar. Bättre tillgång till relevant data för beslut. Färre återbetalningskrav till unga.

**Andra aktörer:** Intresse finns från ett antal privata aktörer att ta del av fortsättningen för möjliga affärer inom olika områden men också utifrån att bidra till en positiv samhällsutveckling. Ingen behovskartläggning har här genomförts. Swedish Edtech Industry ser behov av och arbetar med standardiseringar och följer därför vårt arbete. MUCF är utifrån projektets utgångspunkter inte säkra på vad deras utvecklingsbehov är framöver men är intresserad av fortsatt dialog. Dialog kring behov av en öppen plattform för verksamhetsmodeller förs bland annat med DIGG.

## 5. Omvärldsbevakning som redovisar behov och förutsättningar på en global marknad

Projektet är ännu inte framme vid konkreta lösningar vilket gör det svårt att bedöma konkurrensen och potentiella kunder. Utifrån att projektet berör en stor del av policy och offentlig sektor har omvärldsanalysens tyngdpunkt i dagsläget fokuserats på just detta.

**EU** – Pågår flera intressanta initiativ med koppling till projektet vilka behöver följas för att lära och för att se samverkansmöjligheter. Exempelvis: En EU-gemensam AI-plattform och EIRA (European Interoperability Reference Architecture).

**Island** – Islands barnminister har tagit flera initiativ, bland annat genomfört flera lagändringar, för att på ett bättre sätt kunna stötta barn och unga under uppväxten. Vi har haft besök av KaraConnects VD som startat ett företag som utvecklat en plattform med möjlighet till terapi online. Plattformen har varit ett bra sätt för att kunna hjälpa flera unga personer på Island som inte annars hade, på ett enkelt sätt, fått tillgång till kurator eller psykolog. Företaget jobbar aktivt tillsammans med elevhälsan på olika skolor samt i nära dialog med den isländska regeringen. Det här är ingen konkurrent till projektet men rör sig inom samma branschsektor och ett företag som nu etablerar sig i fler länder. Thorbjorg Helga Vigfusdottir VD KaraConnect deltog vid GovTech Day i Sundsvall där hon bland annat belyste "kundresan" för ett barn i behov av stöd.

**GovTech Summit** – Deltog vid GovTech Summit i Paris för att se vilka olika initiativ som tas runt om i Europa men också för att se vilka behov och utmaningar som finns. Precis som i Sverige är utvecklingen gällande datadriven innovation starkast inom samhällsbyggnad och äldreomsorg/vård/hälsa. Det fanns ett antal företag på plats som med hjälp av AI kan hjälpa till vid beslutsfattande. GovTech i det större perspektivet letar efter exempel från runt om i Europa, det finns en efterfrågan på att få arbetsmetoderna beskrivna från "verkliga" exempel från länder som har en längre historik av systematik och välfärd. I de samtal som genomfördes utifrån DU-projektet visades ett stort intresse från olika aktörer samtidigt som man ser utmaningarna.

## 6. Knutit relevanta aktörer till projektet

Bron Innovation är projektets koordinator och bolagsstyrelsen är styrgrupp (representation från akademi, privata företag och offentlig sektor). Projektledningsgruppen har utöver Bron Innovation bestått av representanter från Centrala Studiestödsnämnden, Kommunförbundet Västernorrland (7 kommuner) och Kramfors kommun genom Ådalsskolans rektor. Detta har inte förändrats under arbetets gång. Samtliga aktörer har aktivt deltagit och bidragit under hela projektperioden.

Andra aktörer som projektet fört dialog med är: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för digital förvaltning, Barns rätt i samhället, Trygga Barnen, Sundsvalls Kommun, Helsingborgs kommun, Gävle kommun, Swedish EdTech Industry, Mittuniversitetet, RISE, Ifous, IT-säkerhetsbolaget, Atea, aRway, Cybercom, Forefront, Tieto, Knowit och AdviceU.

Inför Steg 2 kommer fördjupat samarbete med Kramfors kommun att genomföras för att påbörja ett arbete även tillsammans med socialtjänsten. Detta är viktigt för att möjliggöra test i liten skala. Mittuniversitetet har varit representerat via Bron bolagsstyrelse men initiativ har tagits för att stärka samarbetet tillsammans med Forum för digitalisering på MIUN inför nästa steg. Projektparterna är intresserade att delta på olika sätt i det fortsatta arbetet. Den projektpart som signalerar svårigheter att genomföra konkret förändringsarbete under 2020 är CSN då studiehjälp inte är prioriterat i verksamhetsplanen och annat arbete kräver mycket resurser. De har intresse att fortsätta följa projektet och bidra med kunskap.

Nya aktörer att knyta till projektet i nästa steg är: Sveriges kommuner och regioner samt Inera, Socialstyrelsen, Sveriges elevkårer samt företag som äger skolplattformar (projektet har fokuserat på en administrativ skolplattform Concure! vilken kommer vara testplattformen initialt även i nästa steg).

## 7. Utkast avtal som reglerar immateriella rättigheter och säkerställer nyttiggörande

Projektet har ännu inte involverat aktörer eller lösningar där ett avtal gällande reglering av immateriella rättigheter har varit relevant. Men för att förbereda inför ett sådant avtal har ett grundavtal tagits fram utifrån ett nu gällande avtal i ett annat pågående projekt, IoT för Tillgänglighet (Vinnovaprojekt). Det avtalet har tagits fram med hjälp av RISE och jurister.

## 8. Projektets effektlogik

Projektets effektlogik från ansökan Steg 1 bifogas. Här följer en kort beskrivning av hur genomförandet har sett ut.

**RESURSER.** Projektets styrgrupp har fortlöpande fått information från projektet och getts möjlighet att komma med inspel. Projektledning har genomförts av Bron Innovation genom Liza-Maria Norlin på 25%. Projektledningsgruppen har haft gemensamma arbetsmöten vid fem tillfällen. Nätverket, Brons medlemmar, har varit bollplank i projektets olika faser samt några deltog i samband med workshopen vid slutet av projekttiden.

**AKTIVITETER.** En omvärldsanalys genomfördes initialt i projektet med fokus på projektets processer, hur ser det ut runt om i Sverige idag. En marknadsanalys bedömdes som svår att genomföra utifrån att lösningarna i det skedet inte var konkretiserade, det blev mer en omvärldsspaning kring vilka andra aktörer som rör sig inom området som projektet tittar på. Nästa steg blev en fördjupad behovsanalys för att se att arbetet leder till lösningar som gör nytta för behovsägarna. Projektledningsgruppen bedömde att elevintervjuer var för tidigt i processen, försök gjordes att kontakta Sveriges elevkårer men utan resultat under den gällande tidplanen.

Elev- och ungdomsperspektivet belystes utifrån skolans, CSN:s och Kommunförbundet Västernorrland arbete med ungdomar. Jämställdhetsperspektivet belystes via statistik från MUCF och är fortsatt viktigt när lösningar arbetas fram. Det är både flickor och pojkar som är berörda av orosanmälningar och hög frånvaro. Projektets utveckling och nya relevanta aktörer har varit ett kontinuerligt arbete för projektledningsgruppen och styrgruppen. Det har framgått utifrån intervjuer att det är en brist på policyer och standarder vilket försvårar arbetet idag och här finns en efterfrågan. Flera lagstiftningar har berörts under projektets gång och behöver givetvis hanteras kontinuerligt men frågor om etik och nytta har varit uppe för större diskussion. Ett grundavtal har tagits fram.

**PRESTATION.** Kontakter och dialog har genomförts med olika aktörer. Juridiska hinder har inte bedömts stå i vägen för lösningarna, det som diskuterats mycket har varit svårigheterna att dela information från socialtjänst till skola, att kunna jobba tillsammans runt barnet. Här behövs samtycke från målsman, kan vi underlätta så detta sker tidigt i samband med orosanmälan till exempel? Frågor gällande innovationsupphandling har ställts och vår bedömning efter dialog med professionen är att den typen av upphandlingar fortfarande är otydliga i hur exakt det ska se ut och lagstiftningen är fortfarande begränsande. Genomföranderapporten och den avslutande workshopen formulerade möjliga vägar framåt (arbetspaket). Indikatorer för att mäta hur innovationerna möter samhällsutmaningen har inte genomförts då komplexiteten i processerna har gjort att tid har behövt läggas på att beskriva och förstå dessa på djupet.

**RESULTAT.** Vi ser att det finns ett behov att ta fram någon form av minimistandard för orosanmälningar inte enbart för digitaliseringens skull utan också som stöd till dem som jobbar i verksamheterna. Det skulle också öka jämlikheten för hur barn runt om i landet hanteras i den processen. Det finns en grundskiss framtagen som nu skulle behöva börja testas i mindre skala. Processen orosanmälningar är ännu inte digitaliserad. Vi har nu förberett för att i nästa steg börja jobba för detta med en exempelkommun. Operabiliteten mellan skola och CSN gällande frånvarorapportering kräver en tydlig beskrivning av verksamhetsprocesserna vilket nu är genomfört i projektets genomföranderapport.

Nästa skede är att här börja arbeta på den tekniska nivån för att se vilka krav som behöver ställas på skolans plattformar för att vara komparativa med CSN:s system. I nästa skede skulle kravspecifikationer vid upphandling av skolsystem kunna vara ett viktigt steg. En gemensam plattform för grunddata från och för ungas uppväxtvillkor har en mängd frågor vilka projektet har formulerat. Vår bedömning är att ett mindre labb för att kunna se och beskriva nyttan är nästa fas i detta arbete.

**EFFEKTER.** De korta och långsiktiga effekterna har legat till grund för projektets arbete och tesen om dessa har förstärkts. Givetvis har effekten inte kunnat generats under dessa månader. Framgent behöver det tas fram hur vi förväntas kunna mäta dessa effekter.



## 9. Koppling till de globala målen i Agenda 2030

Målet om att alla flickor och pojkar fullbordar sin grundskole- och gymnasieutbildning senast 2030 (Delmål 4.1) har under projektets alla delar legat till grund för diskussioner och beslut. Med den senaste tillgängliga statistiken ser vi en växande grupp av ungdomar i Sverige som varken studerar eller arbetar. En del i att vända den trenden är att fler fullbordar sin grundskole- och gymnasieutbildning. Svaret på hur vi gör detta är inte ett, men ett tidigt, systematiskt och kvalitetsmässigt hanterande av barn i samband med oro för dem är ett sätt. Att öka elevens delaktighet i samband med frånvaro och studiehjälp är ett annat. Om vi kunde samköra data och analysera som rör barn och unga finns det möjlighet att tydligare se vilka insatser som ger positiva effekter och tydligare se samband att kunna agera utifrån.

## 10. Lärdomar och misslyckandeåtervinning

Samarbetet mellan projektparterna har gått mycket bra. Alla har gått in i projektet med det större målet för ögonen och bidragit med sina perspektiv. Vi har i stort följt projektplanen men har kontinuerligt finlipat på vägen framåt utifrån de kunskaper vi haft där och då. Det har varit viktigt för de om varit delaktiga i projektet att ha god förståelse för processerna och varandras verksamheter, detta har tagit tid, men också varit välinvesterad tid. Svårigheten har varit att enkelt kunna beskriva det vi arbetar med när nya aktörer och personer kopplas in till projektet. Vi har valt att löpande uppdatera projektets webbsida: <https://www.broninnovation.se/projekt-du> för att ge många möjligheten att följa arbetet, det har uppskattats.

Den stora svårigheten är, som alltid, att kunna testa och implementera på verksamhetsnivå. Det är på den nivån mycket oro uppstår och även där tidsbristen är som störst. Att få tillgång till kompetens och möjlighet att beskriva verksamheter fungerar väl här finns vilja och resurser att bidra. På verksamhetsnivå delar man bilden av projektets utmaningar och möjligheter. Nästa steg att börja testa eller genomföra, det är här det tar tid. Ska man bidra till innovation är det inte enbart en ny teknisk lösning utan nya arbetssätt och förhållningssätt. Att ta fram detta tillsammans med behovsägare (som inom varje organisation också har olika syn) tar tid. Detta är viktigt att ha med sig inför planeringen i nästa fas. Samtidigt är det ett tryck på att få se resultat och en känsla av att det går för långsamt. Projektet behöver klara av att hantera projektparter som går snabbt fram och de som behöver ta tid på sig samtidigt.



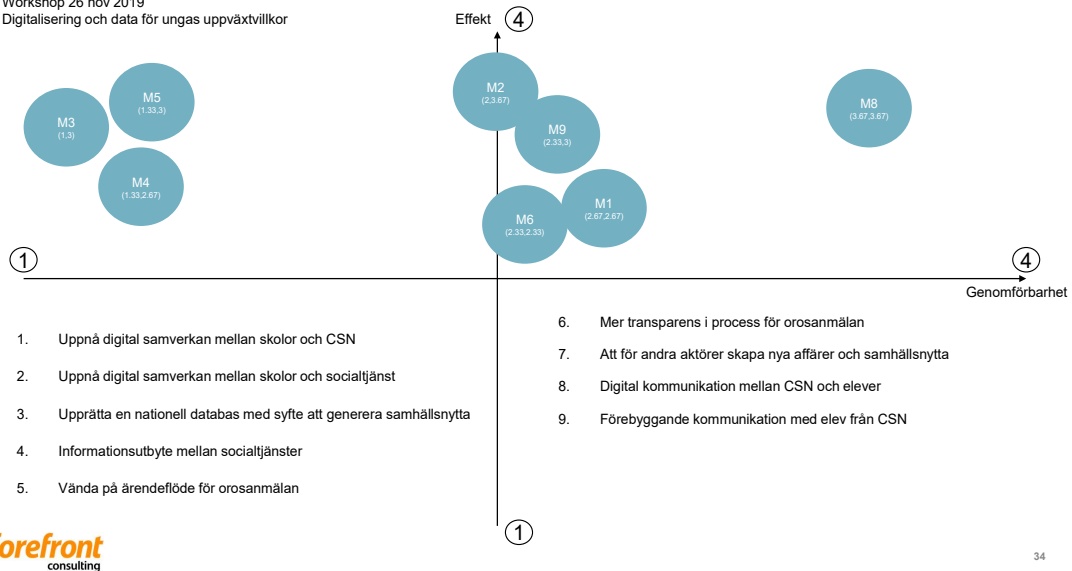
## 11. Bilagor

### 11.1 Matris från workshop (M7 saknas på grund av att för få grupper värderade denna)

#### Matris – Snitt från övningen

Workshop 26 nov 2019

Digitalisering och data för ungas uppväxtvillkor

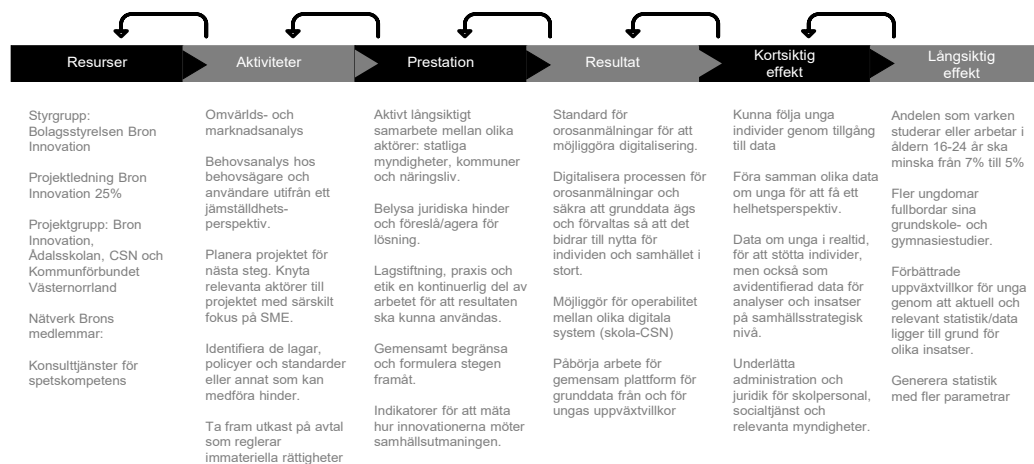


34

### 11.2 Effektlogik

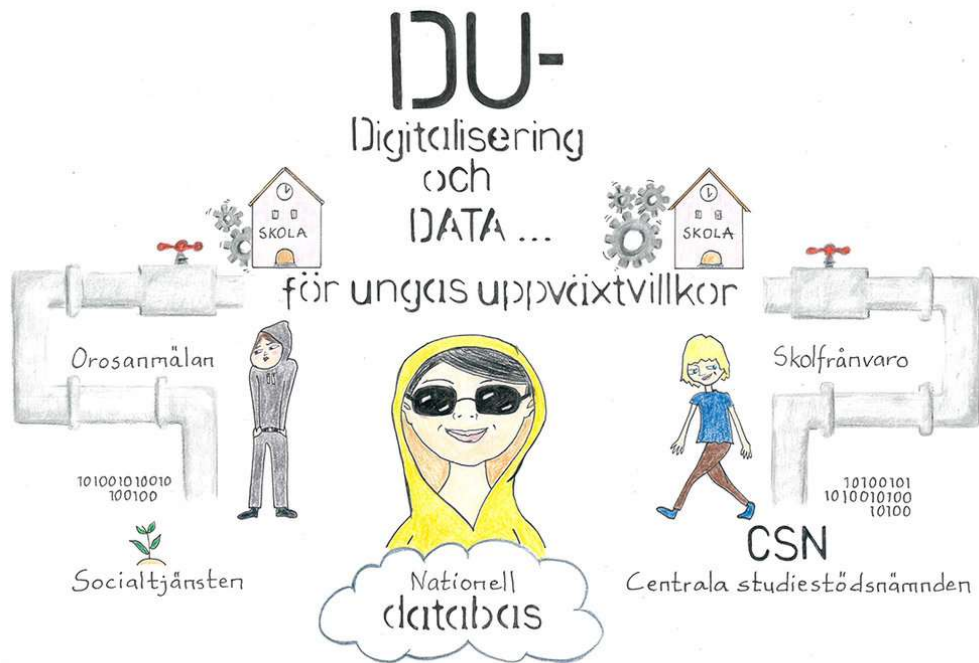
#### Effektlogik – Utmaningsdriven innovation Steg 1

Digitalisering och data för ungas uppväxtvillkor



2020-01-08

11.3 Projektbild



## 11.4 Projektets värderingar

### Våra värderingar

**TILLIT** – Det står överordnat allt annat. Vi som arbetar i projektet ska känna tillit till varandra, till våra syften med deltagandet och till projektet som helhet. För att möjliggöra detta är det viktigt hur vi agerar och bemöter varandra. Om någon upplever en brist på tillit vill vi att det uttrycks till gruppen eller projektledning alternativt styrgrupp.

### Etiska värderingar

Värderingar baserat på våra övertygelser och uppfattningar om hur människor ska agera i offentliga sammanhang, på jobbet och i relationer. En persons etiska värderingar påverkar hur en person agerar och uppträder.

**JÄMLIKHET** – För oss handlar det om våra individuella rättigheter, allas lika värde och rätt att bemötas utifrån det. Jämlikhet är viktigt för oss i hur vi arbetar tillsammans och för våra resultat. Projektets resultat ska bidra till ökad jämlikhet.

**GENEROSITET** – Vårt arbetsklimat ska kännetecknas av generositet som visar sig genom öppenhet och respekt för varandra. Vi delar med oss för det berikar och vi vet att gruppen förvaltar det vi delar på ett respektfullt sätt.

### Emotionella värderingar

Värderingar som är grundläggande för att skapa nya möjligheter till handling.

**ÖPPET SINNE** – Tillsammans försöker vi se längre och större än vad som är enkelt och bekvämt. Åsikter, idéer och initiativ ska välkomnas, vridas på och förädlas.

**KREATIVITET** – För oss är detta en förutsättning för att hitta nya lösningar. Vi vill främja arbetsmetoder som plockar fram kreativitet hos personer och hos gruppen.

### Ekonomiska värderingar

Värderingar som guidar oss i hur vi ska genomföra vårt arbete. De är viktiga för att upprätthålla och hålla ihop system och organisationer.

**DELAKTIGHET** – Här är vi alla med och bidrar vilket betyder att både du och jag förväntas bidra. Det vi gör och vill åstadkomma behöver allas delaktighet.

**SÄKERHET** – Vi är många som jobbar tillsammans och vi arbetar för att förbättra livet för barn och ungdomar. Vi har ett ansvar att förvissa oss om att sekretess och personlig integritet där det ska gälla också gör det.